

สระบุรี

การทอ่งเก็บแ่งประเทศไทย
สำนักงานภาคกลางเขต ๒
ถนนศรีสุราษฎร์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
โทรศัพท์ (๐๓๕) ๒๕๖๐๑๒-๓
โทรสาร (๐๓๕) ๒๕๖๐๑๔

จังหวัดสระบุรี

สระบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางตอนบน ซึ่งมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งในด้านโบราณวัตถุสถานทางศาสนา สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ งานเทศกาลประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดสระบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 108 กิโลเมตร และห่างจากพระนครศรีอยุธยา 65 กิโลเมตร โดยสามารถเดินทางไป - กลับได้ภายในหนึ่งวัน จึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่น่าสนใจทางการท่องเที่ยวจังหวัดหนึ่ง

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้ ตอนใต้และตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบสูงมีระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 2 เมตร พื้นที่จะค่อย ๆ สูงขึ้นไปทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณนี้มีลักษณะราบเรียบจนถึงพื้นที่เนินสลับที่ราบสูงซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 8 - 10 เมตร และจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไปจนเป็นที่ราบสูงและภูเขา จังหวัดสระบุรีมีแม่น้ำที่สำคัญเพียงสายเดียวคือ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านอำเภอมวกเหล็ก อำเภอแก่งคอย อำเภอเมืองสระบุรีและอำเภอเสาไห้ ไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นความยาวประมาณ 105 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีคลองที่สำคัญหลายสาย เช่น คลองรพีพัฒน์ คลองเรีงราง คลองวิหารแดงและคลองเพรียว เป็นต้น

จังหวัดสระบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3,576.48 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอหนองแซง อำเภอบ้านหมือ อำเภอเสาไห้ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอวิหารแดง อำเภอมวกเหล็ก อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด และอำเภอวังม่วง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ จดจังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ จดจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันออก จดจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดนครนายก

ทิศตะวันตก จดจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดลพบุรี

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมือง

1. สวนพฤกษศาสตร์พุแค

ตั้งอยู่ที่ตำบลพุแค อำเภอเมืองสระบุรี บนถนนสายสระบุรี-ลพบุรี (ถนนพหลโยธิน) ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 17 กิโลเมตร เป็นสถานที่รวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่มีถิ่นกำเนิดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไว้เพื่อประกอบการศึกษาด้านพฤกษศาสตร์และเผยแพร่เพาะพันธุ์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ มีบริเวณกว้างขวางร่มเย็นและมีลำธารไหลผ่าน เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ เปิดให้เข้าชมตั้งแต่เวลา 8.00 น. - 18.00 น.

2. อุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น

มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในพื้นที่อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง และอำเภอเมืองสระบุรี ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2524 ตั้งอยู่บนเส้นทางกรุงเทพฯ - สระบุรี (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1) ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 16 กิโลเมตร มีทางแยกขวามือเข้าได้ 2 ทางคือ กม.ที่ 102 เป็นทางถนนลูกรังอัดแน่น ระยะทาง 9 กิโลเมตร และ กม.ที่ 104 เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 9 กิโลเมตร เช่นกัน หรือนักท่องเที่ยวจะเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางไปยังตัวจังหวัดสระบุรีแล้วเหมารถรับจ้างต่อไปอุทยานฯ ก็ได้

สภาพอุทยานฯ ประกอบด้วย ภูเขาหน้าใหญ่ มีที่ราบในหุบเขา ยอดเขาที่สูงที่สุดคือ เขาครก (เขาสองกล้อง) สูงประมาณ 329 เมตรจากระดับน้ำทะเล ซึ่งสามารถมองเห็น ตัวเมืองสระบุรี และอำเภอใกล้เคียงได้อย่างชัดเจน สภาพป่า ประกอบด้วยป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง สัตว์ที่อาศัยอยู่เป็น สัตว์ป่าขนาดเล็ก เช่น ไก่ฟ้า ไก่ป่า เก้ง ลิง หมูป่าและ นกนานาชนิด ที่สำคัญได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร ในบริเวณ อุทยานฯ มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินดาด น้ำตกรอยเกือกม้า น้ำตกซับมะค่า น้ำตก โกรกอีเว่อ (โกรกมะเวอ) และน้ำตกโดนรากไทร นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์โบราณบนยอดเขาสูง (เขาเรดาร์) จากที่ทำการ อุทยานฯ จะมีบริเวณที่จอดรถและทางเดินเข้าชมน้ำตกระยะทาง ประมาณ 300 เมตร และมีเส้นทางโยงถึงกันได้โดย นักท่องเที่ยวไม่ต้องเดินย้อนกลับทางเดิม ใช้เวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง

สำหรับที่พัก ในอุทยานฯ มีค่ายพัก 2 ค่าย พักได้ ค่ายละ 80 คน มีบริเวณสำหรับใช้เล่นแคมป์ไฟได้ ค่ายพักนี้อยู่ในสวนป่าไม่ไกลจากอุทยานฯ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ นำเตนท์ไปเอง ทางอุทยานฯ ได้จัดเตรียมที่สำหรับกางเตนท์ไว้ให้เช่นกัน รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 5790529, 5794842

3. พระพุทธราย

ทางเข้าทางเดียวกับอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น ที่ กม. 102 และ กม. 104 มีทางแยกขวามือและมีป้ายบอกทาง อย่างชัดเจน “พระพุทธราย” เป็นเงาสีแดงคล้ายขอบนอก ของพระพุทธรูปสูงประมาณ 5 เมตร ปรากฏอยู่บนชะง่อนผา ของเขาปลิว ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี ในวัด พระพุทธรายซึ่งได้ถูกค้นพบในสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม แห่งกรุงศรีอยุธยาพร้อมกับ “พระพุทธราย” ที่อำเภอ พระพุทธราย พระพุทธรายเป็นที่เคารพสักการะของพระมหากษัตริย์ไทยและพุทธศาสนิกชนตลอดมาตั้งแต่สมัยกรุงศรี-อยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ในบริเวณใกล้เคียงกันยังมี

มณฑปพระพุทธบาทเบื้องขวา สร้างในสมัยสมเด็จพระเจ้าเสือ และต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งอัญเชิญจากศรีลังกา เมื่อ พ.ศ. 2492 งานนันทนาการพระพุทธฉายกำหนดจัดขึ้นพร้อมกับการ พระพุทธบาทมาตั้งแต่สมัยโบราณทุกปีในเดือน 4

4. อนุสรณ์สถานสงครามโลกครั้งที่ 2 ของ กองทัพญี่ปุ่น (เขาแดง)

ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลัน มี อาณาเขตติดต่อกับวัดพระพุทธฉายด้านทิศใต้ มีสิ่งปลูกสร้าง สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่น เรือนจำที่กักขังเชลยศึก โดย ทหารญี่ปุ่นได้สร้างไว้ ซึ่งมีโครงการจะปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์ แสดงยุทธโศกกรรมสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

5. ถ้ำศรีวิไล

ตั้งอยู่ในบริเวณวัดถ้ำศรีวิไล ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเมืองสระบุรี ห่างจากจังหวัดประมาณ 22 กิโลเมตร ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปนาครี ซึ่งพระพุทธรูปศิลปะสมัย เชียงแสน และมีหินงอกหินย้อยสวยงามมาก สามารถเที่ยวชม ทิวทัศน์ตามธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นภูเขาสลับซับซ้อนสวยงาม

6. พระพุทธรูปนาคันคดราย

เป็นพระพุทธรูปที่สำคัญองค์หนึ่งที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานให้แก่ชาว จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำทิศตะวันออก ประดิษฐานอยู่ที่ศาลาจตุรมุข บริเวณวัดศาลาแดงตรงข้ามกับ ศาลากลางจังหวัดสระบุรี

7. ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์

ตั้งอยู่ติดเขาพระพุทธฉายด้านทิศตะวันออก มีถนนลูกรังจากหน้าวัดไปถึง ระยะทางประมาณ 300 เมตร ก่อสร้างโดยภาคเอกชน เป็นฟาร์มเลี้ยงและเพาะพันธุ์จระเข้ รวมทั้งจัดเป็นสวนสัตว์เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจเข้าชม

อำเภอพระพุทธบาท

1. วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร

ตั้งอยู่ที่ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 28 กิโลเมตร มีทางเลี้ยวซ้ายก่อนถึงอำเภอพระพุทธบาทเข้าไป 1 กิโลเมตร ปุชนิยมสถานที่สำคัญคือ “รอยพระพุทธบาท” ที่ประทับไว้บนแผ่นหินเหนือไหล่เขาสุวรรณบรรพต หรือเขาสัจจพันธคีรี ลักษณะของรอยพระบาทคล้ายรอยเท้าคนขนาดกว้างประมาณ 21 นิ้ว ยาว 5 ฟุต ลึก 11 นิ้ว ซึ่งค้นพบในสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม (ราว พ.ศ. 2167 - 2171) พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาเชื่อว่าเป็นรอยพระพุทธบาทเพราะต้องตามลักษณะมงคล 108 ประการ จึงโปรดให้สร้างพระมณฑปครอบรอยพระบาทไว้ และต่อมาได้มีการสร้างต่อเติมกันอีกหลายสมัย

ลักษณะของพระมณฑปเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ประกอบเครื่องยอดรูปปราสาท 7 ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบสีเขียว มีซุ้มบันแถลงประดับทุกชั้น มีเสาด้านย่อมุมไม้สิบสอง ปิดทองประดับกระจกรับโดยรอบ ผนังด้านนอกปิดทองประดับกระจกรูปเทพนม และพุ่มข้าวบิณฑ์ บานประตูพระมณฑปเป็นงานศิลปกรรมประดับมุกลวดลายประณีตงดงามเป็นลายกระหนกเปลวประกอบภาพ อาทิ พระนารายณ์ทรงครุฑ พระพรหมทรงหงส์ และพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ซึ่งเป็นฝีมือของช่างหลวงสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ทางขึ้นพระมณฑปเป็นบันไดนาคสามสาย ซึ่งหมายถึงบันไดเงิน บันไดทองและบันไดแก้ว ที่ทอดลงจากสวรรค์ เคียงนาคที่เชิงบันไดหล่อด้วยทองสำริดเป็นนาค 5 เคียง บริเวณรอบพระมณฑปมีระฆังแขวนเรียงราย เพื่อให้ผู้ที่มานมัสการได้ดี เป็นการแผ่ส่วนกุศลแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย พระอุโบสถและพระวิหารต่าง ๆ ที่อยู่รายรอบล้วนสร้างตามแบบศิลปกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

นอกจากนี้ ในบริเวณวัดยังมีพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมศิลปวัตถุอันมีค่ายิ่ง อาทิเช่น เครื่องทรงของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม เครื่องลายคราม เครื่องสังคโลก เครื่องทองสำริดโบราณ ศัสตราวุธโบราณ รอยพระพุทธรูปจำลอง ยอดมณฑปพระพุทธรูปเก่า พัดยศของพระในสมัยต่าง ๆ และท่อประปาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

พระพุทธรูปจังหวัดสระบุรีนั้นปีหนึ่ง ๆ จะมีคนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางไปนมัสการมากมาย โดยเฉพาะในช่วง “เทศกาลนมัสการรอยพระพุทธรูป” ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ๆ ละ 2 ครั้ง คือระหว่างวันขึ้น 8 ค่ำ ถึงแรม 1 ค่ำ เดือน 3 และเดือน 4 นอกจากนั้นที่วัดพระพุทธรูปนี่ยังเป็นสถานที่จัด “งานประเพณีตักบาตรดอกไม้มัน” ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในวันเข้าพรรษา นับเป็นประเพณีที่ถือปฏิบัติกันเพียง 2 แห่งเท่านั้น คือที่วัดพระพุทธรูป สระบุรี และวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

2. บ่อพรานล้างเนื้อ

ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพระพุทธรูป ลักษณะเป็นบ่อหินขนาดย่อม ภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลง ก่อเสริมปากบ่อขึ้น ที่บริเวณปากบ่อมีรอยเขาคัน ใกล้กับบ่อนี้ มีหินลาดและมีหลุมเล็ก ๆ ลึกลงไป น้ำที่ไหลจากหลุมนี้ ถือกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีประวัติเล่ากันว่าพรานบุญผู้พบรอยพระพุทธรูปเป็นผู้นำเนื้อมาล้างที่บ่อโดยคุกเข่าก้มลงล้างเนื้อในบ่อและปักหมอกเอาไว้ที่หลุมเล็ก ๆ ในหินลาดนี้จะมีน้ำไหลออกมาไม่ขาด ซึ่งมีการเสี่ยงทายโยนสตางค์ลงไป หากผู้ใดโยนแล้วล้งลงไปพบสตางค์นั้นจะเป็นคนมีบุญ

3. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก

เป็นสถานที่รักษาผู้ติดยาเสพติดที่มีชื่อเสียง ตั้งอยู่ในบริเวณเทือกเขาโปร่งปราบ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธรูป ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีไปตามเส้นทางถนนพหลโยธิน ประมาณ 25 กิโลเมตร สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกนี้ แม่ชีเมี้ยน ปานจันทร์ เป็นผู้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2500 ต่อมา

เมื่อแม่ชีเมี้ยนสิ้นชีวิตลง หลวงพ่อจำรูญ ปานจันทร์ ซึ่งเป็นหลานได้เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจสืบต่อมาจนได้รับรางวัล “แมกไซไซ” เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2518

4. พระตำหนักธารเกษม

ตั้งอยู่ที่ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท อยุธยาริมธารทองแดง ซึ่งเป็นลำธารไหลผ่านมาทางพระพุทธบาท ขาวนิคมสร้างตนเองใช้น้ำในลำธารนี้ทำน้ำประปา ปัจจุบันพระตำหนักเหลือแต่ซากฐานและกำแพงซึ่งสร้างสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง แห่งกรุงศรีอยุธยา

5. ถ้ำเทพนิมิตธารทองแดง

อยู่ที่วัดพุทไธสน์ ตำบลพุแคงาน อำเภอพระพุทธบาท เป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่อยู่ในถ้ำในเทือกเขา มีการพบโบราณวัตถุของมนุษย์สมัยหินใหม่ตอนปลายซึ่งมีลักษณะคล้ายหรือเหมือนกันกับที่ขุดพบที่บ้านท่าแค บ้านดิลก และซับจำปา ที่ลพบุรี จึงสันนิษฐานว่ามนุษย์สมัยนั้นที่แหล่งดังกล่าวอาจจะมีความสัมพันธ์กัน

6. ถ้ำพระธาตุ

อยู่ห่างจากพระพุทธบาทไปทางทิศใต้ ประมาณ 8 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงประมาณ 100 เมตร เป็นถ้ำที่สวยงามมากถ้ำหนึ่ง ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่หลายองค์

7. ถ้ำประทุน

ตั้งอยู่ที่ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท ใกล้กับพระพุทธบาทมีเจดีย์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างไว้เพื่อบรรจุพระบรมธาตุอยู่ห่างจากมณฑปพระพุทธบาทราว 3 กิโลเมตร ในถ้ำมีพระสังกัจจายน์และพระเจดีย์ ใกล้ ๆ กันมีถ้ำมหาสนุกและถ้ำวิมานจักรซึ่งอยู่ห่างจากพระพุทธบาทราว 4 กิโลเมตร ก่อนจะถึงมีน้ำพุไหลจากเขา ภายในมีหินงอกหินย้อยงดงาม

อำเภออมวกเหล็ก

1. สวนรุกขชาติอมวกเหล็ก

อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรีประมาณ 37 กิโลเมตร เลี้ยวขวาไปทางถนนมิตรภาพ ทางเข้าจะอยู่ซ้ายมือตรงข้ามกับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) สวนรุกขชาตินี้มีเนื้อที่ 375 ไร่ ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างอำเภออมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี กับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีลำธารซึ่งไหลมาจากต้นน้ำในป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ลงสู่แม่น้ำป่าสักเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่าง 2 จังหวัดนี้ ในลำธารมีแก่งหินสูงเป็นชั้น ๆ อยู่กลางกระแสน้ำธารสองฟากของลำธารมีสะพานแขวนพาดข้าม บริเวณโดยรอบมีพันธุ์ไม้ดอกไม้ยืนต้นต่าง ๆ มากมาย

2. น้ำตกสาวน้อย หรือ น้ำตกเจ็ดสาวน้อย

อยู่ในเขตตำบลอมวกเหล็ก เข้าทางเดียวกับน้ำตกอมวกเหล็ก แต่มีถนนลาดยางต่อไปอีก 9 กิโลเมตร เป็นน้ำตก 7 ชั้น มีแก่งสูงกว่า 4 เมตร เป็นแอ่งกว้างและมีแก่งต่าง ๆ ได้นำน้ำตกลงไปอีกหลายแห่งซึ่งเป็นบริเวณเล่นน้ำได้กว้างขวาง และมีธรรมชาติที่ร่มรื่น ทิวทัศน์สองข้างทางไปยังน้ำตกเป็นไร่ข้าวโพดและเนินเขาสลับกันเป็นระยะ ๆ

3. ไร่กุสุมา

เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่บรรยากาศเต็มไปด้วยธรรมชาติ มีลักษณะเป็นรีสอร์ตแบบบ้านไร่ริมธารที่มีชื่อเสียงมานาน ตั้งอยู่ในตำบลอมวกเหล็ก จากจังหวัดสระบุรีไปตามถนนพหลโยธินแล้วแยกเข้าถนนมิตรภาพถึงเขตอำเภออมวกเหล็ก (ตรงข้ามกับฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก) เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภออมวกเหล็กผ่านน้ำตกอมวกเหล็กเข้าไปอีก 7 กิโลเมตร ก็จะถึงไร่กุสุมาอยู่ทางด้านขวามือมีป้ายบอกไว้อย่างชัดเจน (อยู่ก่อนถึงน้ำตกเจ็ดสาวน้อยประมาณ 1 - 2 กิโลเมตร) ไร่กุสุมานี้อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 137 กิโลเมตร ภายในไร่กุสุมามีที่พักแบบต่าง ๆ ไว้บริการ

4. ถ้ำดาวเขาแก้ว

ตั้งอยู่ที่หมู่ 10 ตำบลพญากลาง อำเภอแมกเหล็ก จากเชิงเขาถึงปากถ้ำต้องปีนเขาขึ้นไป ประมาณ 90 เมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 75 กิโลเมตร เป็นถ้ำที่มีจุด สีแดง สีดำ และสีน้ำตาล เกาะติดอยู่บนเพดานและผนังถ้ำ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยซึ่งเมื่อถูกแสงไฟจะส่องประกาย สวยงามมาก

5. น้ำตกภูเกาะ

เป็นน้ำตกที่สวยงาม ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านพราน อำเภอแมกเหล็ก ซึ่งห่างจากที่ว่าการอำเภอแมกเหล็ก ประมาณ 28 กิโลเมตร

6. สนามกอล์ฟฟอเรสฮิลล์

ตั้งอยู่ในอำเภอแมกเหล็ก ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 40 กิโลเมตร ตามถนนมิตรภาพทางเข้าจะอยู่ทาง ขวามือ เข้าไปยังนิคมผู้เลี้ยงโคนมแมกเหล็ก ประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นสนามกอล์ฟที่สวยงาม จำนวน 18 หลุม ซึ่งมี ภัตตาคารและที่พักไว้บริการด้วย

อำเภอแก่งคอย

1. ผาเสด็จ

อยู่ริมทางรถไฟหมู่ที่ 5 ตำบลทับกวาง อำเภอ แก่งคอย เป็นผาที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และสมเด็จพระบรมราชินีนาถเคยเสด็จมาเมื่อ คราวสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพฯ - นครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2438 ทั้งสองพระองค์ได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธย จปร. ไว้ ณ หน้าผาแห่งนี้ ผานี้ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร ไปตามถนนมิตรภาพประมาณ 25 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้ายตรงบริเวณโรงเรียนบ้านซับบอนไปตามถนนลูกรัง อีกประมาณ 5 กิโลเมตร

2. ถ้ำพระโพธิสัตว์

ตั้งอยู่บริเวณวัดถ้ำพระโพธิสัตว์ หมู่ที่ 10 ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 32 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) มุ่งหน้าสู่จังหวัดนครราชสีมาประมาณ 15 กิโลเมตร มีป้ายขวามือเขียนว่า “วัดถ้ำพระโพธิสัตว์” เลี้ยวขวาตามถนนลาดยาง ประมาณ 2 กิโลเมตร แล้วจึงเลี้ยวซ้ายเข้าถนนลูกรังอีกประมาณ 9 กิโลเมตร ผ่าน “สำนักสงฆ์ถ้ำนาคราช” ไปสุดทางที่ “วัดถ้ำพระโพธิสัตว์” ถ้ำพระโพธิสัตว์นี้อยู่กึ่งกลางเขาน้ำพุ เดิมมีชื่อเรียกว่า “ถ้ำเขาน้ำพุ” หรือ “ถ้ำพระงาม” เป็นถ้ำที่มีภาพจำหลักรูปพระโพธิสัตว์ ศิลปะสมัยทวารวดีบนผนังถ้ำและพระเจดีย์ทรงลังกา ทั้งยังมีหินงอกหินย้อยงดงาม บริเวณภายนอกถ้ำเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีพันธุ์ไม้ต่าง ๆ นานาพันธุ์ สร้างความร่มรื่นสวยงามมาก และในพื้นที่บริเวณนี้ยังมีถ้ำที่น่าสนใจอีกหลายถ้ำ คือ ถ้ำธรรมทัศน์ ถ้ำลุมพินีสวนหิน และถ้ำสังตเจดีย์

3. ถ้ำพระธาตุเจริญธรรม

ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระธาตุเจริญธรรม ตำบลสองคอน อำเภอแก่งคอย ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 22 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ถ้ำพระธาตุบ่อปลา” เนื่องจากบริเวณใกล้ถ้ำเดิมมีบ่อหินเล็ก ๆ ซึ่งมีปลาชุกชุม บริเวณภายในถ้ำแห่งนี้มีคูหาต่าง ๆ ที่เต็มไปด้วยหินงอกหินย้อยรูปร่างแบบต่าง ๆ ที่สวยงามมาก และมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ซึ่งเป็นศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์

4. พระพุทธรูปน้อย

เป็นรอยพระพุทธรูปจำลอง ประทับลึกลงไปในดินกว้าง 1 ศอกเศษ ยาว 3 ศอก ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระพุทธรูปน้อย หมู่ที่ 10 ตำบลสองคอน อำเภอแก่งคอย วัดนี้ตั้งอยู่ในหุบเขาหินปูน ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม

แปลกตา ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรี ประมาณ 20 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภอแก่งคอย ข้ามสะพานอดิเรกสาร แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนอดิเรกสาร เลี้ยวขวาไปตามถนนสองคอน - พระพุทธบาท - พุแค ประมาณ 7.5 กิโลเมตร ก็จะถึงวัดพระพุทธบาทน้อย

5. การล่องแก่งแม่น้ำป่าสัก

แม่น้ำป่าสักมีทัศนียภาพสองฝั่งแม่น้ำสวยงาม มีทิวเขาเป็นแนวตลอดเส้นทางล่องแก่งที่แปลกตาเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งหลายที่ชอบการผจญภัยกับกระแสน้ำที่เชี่ยวกราก แก่งหิน น้ำวน และบางแห่งน้ำนิ่งเอ่อท้นลงอาบเล่นได้เย็นสบาย ทั้งยังสามารถเที่ยวชมป่าและพักค้างคืนที่หาดผาหมี ซึ่งมีบริเวณกว้าง 2 ไร่เศษหรือจะตกปลากระต๊องที่เนื้อไม้รสชาติหวานอร่อยในแม่น้ำนี้ได้อย่างสนุกเพลิดเพลินที่บริเวณอำเภอแก่งคอย ห่างจากตัวจังหวัด 15 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อเช่าเรือได้ที่อำเภอแก่งคอย หรือติดต่อโรงแรมศุภาลัย ป่าสักรีสอร์ท โทร. (036) 220066 กทม. โทร. 2602223-6

อำเภอเสาไห้

1. เสาธိုင်ให้

เป็นเสาไม้ใหญ่ ตั้งอยู่ที่ศาลเจ้าแม่นางตะเคียนในวัดสูง ตำบลเสาไห้ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเสาไห้ประมาณ 500 เมตร มีประชาชนไปเคารพบูชากันมากโดยถือกันว่าเป็นเจ้าแม่ สิ่งของที่นำไปบูชาล้วนเป็นของใช้สตรีทั้งสิ้น มีประวัติเล่าสืบกันมาว่า เมื่อครั้งสร้างกรุงเทพฯ เป็นราชธานี ได้มีการประกาศให้หัวเมืองต่าง ๆ คัดเลือกเสาไม้ที่มีลักษณะงดงามเพื่อจัดเป็นเสาเอก เมืองสระบุรีได้ส่งเสาไม้ตะเคียนทองขนาดใหญ่ต้นหนึ่งซึ่งมีลักษณะงดงามมากล่องลงมาตามแม่น้ำป่าสัก แต่มาชำไปเล็กน้อย ได้มีการคัดเลือกไปก่อนแล้ว

จึงได้เป็นเสาธง เป็นที่คาดกันว่าถ้าเสาต้นนี้มาทันต้องได้เป็น เสาเอกอย่างแน่นอนเพราะมีลักษณะใหญ่ และสวยงามมาก เสาต้นนี้จึงเสียใจลอยทวนน้ำจากกรุงเทพฯ ขึ้นมาและจมอยู่ ตำบลนี้ประมาณ 100 กว่าปี ตอนกลางคืนชาวบ้านจะได้ยิน เสียงร้องไห้ เมื่อ พ.ศ. 2501 ชาวบ้านได้งมหาขึ้นมาจากน้ำ โดยนำไปไว้ที่ศาลในวัดสูง และจัดงานสมโภชในวันที่ 23 เมษายนของทุกปี นอกจากนี้ในศาลเจ้าแม่ นางตะเคียนยังมี ระฆังหินชิ้นใหญ่ที่ขุดพบที่อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจัดแขวนไว้เพื่อให้สาธุชนเคาะแผ่บุญกุศล

2. วัดเขาแก้ววรวิหาร

อยู่ที่ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ ทางฝั่งขวา ของแม่น้ำป่าสัก เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จประพาสหัวเมือง ครั้นเสด็จมาถึงอำเภอเสาไห้ได้โปรด ให้สร้างพลับพลาที่ประทับตรงบริเวณท่าหินลาดหน้าวัดเขาแก้ว ซึ่งเป็นสถานที่สวยงามและเงียบสงบ ทรงมีพระราชศรัทธา โปรดให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดเขาแก้ว เสร็จแล้วโปรดให้สถาปนา เป็นพระอารามหลวง มีคำเล่าลือกันว่า ในวันดีคืนดีจะเห็น ดวงแก้วสุกสว่างเหนือวิหารวัดเขาแก้วเสมอ ถือกันว่าเป็นการ แสดงปาฏิหาริย์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บรรจุอยู่ในองค์พระเจดีย์ วัดเขาแก้ววรวิหาร

3. วัดสมุหประดิษฐาราม

อยู่ที่ตำบลสวนดอกไม้ อำเภอเสาไห้ ทางฝั่งขวา ของแม่น้ำป่าสัก เป็นพระอารามหลวงที่มีภาพจิตรกรรม ฝาผนังในพระอุโบสถสวยงามมาก ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคมของทุกปี จะมีการแข่งขันเรือยาวประเพณี

4. บึงโจ้ง

อยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเสาไห้ เป็นแหล่งน้ำ ธรรมชาติมีเนื้อที่ประมาณ 90 ไร่ ซึ่งสามารถกักเก็บน้ำ ได้ตลอดทั้งปี มีทัศนียภาพสวยงาม

5. บึงวัดเพชร

อยู่ที่ตำบลบ้านยาง อำเภอเสนาห์ เป็นแหล่งน้ำทางธรรมชาติมีเนื้อที่ประมาณ 53 ไร่ ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงามเช่นกัน

อำเภอวิหารแดง

1. เจดีย์พระคุณแม่

ตั้งอยู่ที่บริเวณวัดคลองใหม่ ตำบลหนองหม้อ อำเภอวิหารแดง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) มุ่งสู่กรุงเทพฯ ผ่านหินกองและตลาดหนองแคก่อนถึงสะพานรพีพัฒน์ จะมีทางแยกซ้ายมือบอกทางเข้าวัดคลองใหม่ แล้วเลี้ยวซ้ายผ่านที่ว่าการอำเภอหนองแคประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นเจดีย์รูปทรงคล้ายพระปฐมเจดีย์ ภายในองค์ระฆังมีรอยพระพุทธรูปจำลองประดิษฐานอยู่บนฐานรูปดอกบัวล้อมรอบด้วยพระประจำวัน เจดีย์พระคุณแม่แห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อให้กุลบุตรกุลธิดาระลึกถึงและตอบแทนพระคุณแม่

อำเภอบ้านหม้อ

1. เมืองขีดขิน

อยู่ในตำบลบ้านหม้อ อำเภอบ้านหม้อ เป็นเมืองโบราณสมัยขอม มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ปรันตปะ” หรือ “เสนาราชนคร” ตามตำนานเล่าว่าเป็นเมืองที่พระรามโปรดให้สุครีพมาครอง ทั้งมาปราบอสูร ปัจจุบันเหลือเพียงเนินดินของคันคู สูงราว 4 เมตร กว้างราว 60 เมตร ตรงกลางเป็นโคกสูง เรียกว่า “โคกปราสาท” นอกจากนี้เคยมีผู้ขุดพบพระพุทธรูปปางนาคปรกได้ที่บริเวณท่าน้ำ ซึ่งกล่าวว่าเป็นท่าน้ำสำหรับกษัตริย์

อำเภอหนองแค

1. สวนนกตำบลไผ่ดำ

อยู่ที่บริเวณบ้านลุงด้อม เหมือนมัน อุดดีด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลไผ่ดำ อำเภอหนองแค ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 17 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ถึงหลักกิโลเมตรที่ 84 ซ้ายมือจะมีป้าย “วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม” (ไผ่ดำ) เลี้ยวซ้ายประมาณ 800 เมตร บริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกพันธุ์ต่าง ๆ จำนวนมาก อาทิเช่น นกเอี้ยงดำ นกกางเขน นกเขา นกกิ้ง นกกาน้ำเล็ก นกกระยางและนกแขวก ฝูงนกเหล่านี้จะออกมาหากินตั้งแต่เช้าตรู่ และจะบินกลับรังในตอนเย็น ใกล้ค่ำ ป่าไผ่บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ เป็นที่อาศัยของฝูงนกต่าง ๆ มากกว่า 50 ปี

งานประเพณี

ประเพณีตักบาตรดอกไม้ม

นับว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดสระบุรี มีเพียง 2 แห่งเท่านั้นในประเทศไทย โดยถือเอาวันเข้าพรรษา หรือ วันแรม 1 ค่ำเดือน 8 ของทุกปี เป็นวันจัดงาน ในวันงานจะมีประชาชน ผู้เฒ่าผู้แก่ และคนหนุ่มสาวทั่วไปต่างพากันไปทำบุญตักบาตรเนื่องในวันเข้าพรรษาที่วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ซึ่งตามประเพณีเมื่อเสร็จจากการทำบุญตักบาตรในตอนเช้าแล้ว ประชาชนโดยทั่วไปก็จะพากันไปเก็บดอกไม้ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายต้นกระชายหรือต้นขมิ้น มีสีส้มเป็นดอกสีเหลืองหรือสีขาวเรียกว่า “ดอกเข้าพรรษา” เพื่อนำมาถวายพระ ดอกไม้ชนิดนี้ชอบขึ้นตามไหล่เขา และจะมีเฉพาะช่วงเข้าพรรษา การตักบาตรดอกไม้จะมีในตอนบ่ายของวันเข้าพรรษา ที่บริเวณวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท

ประเพณีเจ้าพ่อเขาดก

เป็นงานประเพณีประจำปี หรือเรียกว่า “งานแห่เจ้าพ่อเขาดก” โดยในงานนี้จะมีการแสดงอภินิหารต่าง ๆ ของเจ้าพ่อเขาดก ควบคู่กันไปกับการทำพิธีลุยไฟ แห่สิ่งโต ล่อโกะ และการแสดงงิ้ว เป็นต้น นับว่าเป็นงานที่รู้จักกันแพร่หลายงานหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ชาวจีนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยวันงานเริ่มตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 4 อันเป็นวันแห่พระเขี้ยวแก้ว รวม 4 วัน เป็นประจำทุกปีที่บริเวณวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร อำเภอพระพุทธรบาท

ประเพณีแห่พระเขี้ยวแก้ว

“พระเขี้ยวแก้ว” นี้ ชาวพุทธเชื่อกันว่าเป็นฟันของพระพุทธเจ้า ซึ่งในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 4 จะมีการจัดงานของชาวอำเภอพระพุทธรบาท โดยจะอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วจากพิพิธภัณฑวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหารออกแห่ฉลองไปรอบเมืองพระพุทธรบาท โดยเชื่อกันว่าหากมีการแห่พระเขี้ยวแก้วแล้วจะสามารถบันดาลให้ประชาชนชาวพระพุทธรบาทได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ทำมาค้าขายดีกันทั่วหน้า ซึ่งเป็นการจัดงานประจำปีของอำเภอพระพุทธรบาท

ประเพณีมัสการรอยพระพุทธรบาท

รอยพระพุทธรบาทค้นพบในสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม และได้มีการสร้างมณฑปครอบรอยพระพุทธรบาทไว้ ปัจจุบันรอยพระพุทธรบาทประดิษฐานอยู่ ณ บริเวณวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธรบาท ในปีหนึ่งๆ จะมีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมากเดินทางไปมัสการด้วยความเลื่อมใสศรัทธา โดยได้กำหนดให้มีการจัดงานมัสการรอยพระพุทธรบาทขึ้นปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ - 15 ค่ำ เดือน 3 รวม 15 วัน และครั้งที่ 2 เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 8 ค่ำ - 15 ค่ำ เดือน 4 รวม 8 วัน

การแข่งขันเรือยาวประเพณีลุ่มแม่น้ำป่าสัก

อำเภอเสนาให้ได้จัดให้มีการแข่งขันเรือยาวเป็นประเพณี ณ บริเวณท่าน้ำ หน้าที่ว่าการอำเภอเสนาให้โดยกำหนดให้มีการแข่งขันเป็นประจำทุกปีในวันเสาร์ - อาทิตย์สุดท้ายของเดือนกันยายน ซึ่งการแข่งขันได้เชิญเรือยาวจากจังหวัดต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขัน โดยแบ่งประเภทของเรือเป็น 4 ประเภท เข้าแข่งขันเพื่อหาผู้ชนะเลิศ ซึ่งถือว่าเป็นการอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่นอย่างหนึ่ง

ประเพณีสงกรานต์สรงน้ำเสาทางตะเคียนวัดสูง

อำเภอเสนาให้ได้จัดให้มีประเพณีสงกรานต์สรงน้ำเสานางตะเคียน (เสาโรงให้) เป็นประจำทุกปี ณ บริเวณหน้าอุโบสถวัดสูง ตำบลเสนาให้ โดยกำหนดจัดงานในวันที่ 23 เมษายนของทุกปี ซึ่งมีการทำบุญตักบาตร รดน้ำผู้สูงอายุ และปิดทองสรงน้ำเสานางตะเคียน ถือว่าเป็นการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอเสนาให้

ประเพณีกำฟ้า

เป็นประเพณีการทำบุญของชาวไทพวน ในวันสุกดิบคือวันขึ้น 2 ค่ำ เดือน 3 จะมีการละเล่นพื้นเมือง เช่น การเล่นสะบ้า เฆข้าวหลาม ชนไก่ ฯลฯ ส่วนในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 จะมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ข้าวปั้นเล่าประวัติบรรพบุรุษ ฯลฯ โดยจัดงานขึ้นที่ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด เป็นประจำของทุกปี

สินค้าพื้นเมือง

จังหวัดสระบุรีมีสินค้าพื้นเมืองซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อเป็นของฝาก หรือของที่ระลึกได้หลายอย่าง สินค้าประเภทแรกที่ทำได้ง่ายได้แก่ ผลิตภัณฑ์นมจากองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) จากสหกรณ์โคนมวกเหือก และบริษัทเอกชนต่าง ๆ เนื้อเค็ม เนื้อหวาน กะหรี่ปั๊พ มะม่วงหนองแซง ส้มเขียวหวาน แดงโม น้อยหน้า ดอกกระหล่ำปลี สินค้าประเภทต่อมาคือ สินค้าพื้นเมืองประเภทงานฝีมือ ได้แก่

- ผ้าทอพื้นเมือง

จาก ต.ท่าช้าง ■.ต้นตาล อ.เสาไห้, ต.เดาปูน อ.แก่งคอย ต.หนองแค อ.พระพุทธบาท

- เครื่องจักสานไม้ไผ่

จาก ต.พุกร่าง อ.พระพุทธบาท, ต.โคกใหญ่ อ.บ้านหมอ

- เลือกก

จาก ต.หนองหมู อ.วิหารแดง, ต.สองคอน ต.บ้านธาตุ อ.แก่งคอย, ต.พุกร่าง อ.พระพุทธบาท, ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด

นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง ครกหิน และสินค้าประเภทอุตสาหกรรม คือ ปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์หินอ่อน กระเบื้องกระดาศ กระเบื้องเคลือบและโมเสก

การเดินทาง

จังหวัดสระบุรีมีการคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพฯ และจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งการเดินทางไปจังหวัดสระบุรีนั้นสามารถเลือกเดินทางได้หลายวิธี

ทางรถยนต์

จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1

(ถนนพหลโยธิน) ถึงจังหวัดสระบุรี รวมระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร

ทางรถโดยสารประจำทาง

- รถไม่ปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต) เวลา 05.00 - 20.30 น. ออกจากสถานีขนส่งสระบุรี เวลา 05.00 - 20.10 น. รถออกทุก 15 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง อัตราค่าโดยสาร 24 บาท รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้ที่ โทร. (02) 2725761 - 5

- รถปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต) เวลา 04.30 - 20.30 น. ออกจากสถานีขนส่งสระบุรี เวลา 05.00 - 20.10 น. รถออกทุก 1 ชั่วโมง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง อัตราค่าโดยสาร 54 บาท รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้ที่ โทร. (02) 2725242, 2725299

ทางรถไฟ

จากสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) มีรถไฟผ่านสระบุรีวันละหลายขบวน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง นอกจากนี้การรถไฟยังมีบริการนำเที่ยวน้ำตกเจ็ดสาวน้อย ไร่กุสุมา ในวันหยุดแบบไปเช้าเย็นกลับ โดยคิดอัตราค่าบริการ ผู้ใหญ่ 160 บาท เด็ก 125 บาท รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้ที่หน่วยบริการเดินทางการรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. (02) 2237010, 2237020 หรือที่สำนักงานไร่กุสุมา โทร. (02) 2561659, 5791591

การเดินทางระหว่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี สามารถเลือกเดินทางได้หลายวิธี คือ

- รถยนต์ส่วนตัว จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 (อยุธยา - วังน้อย) แล้วเลี้ยวซ้ายสู่ทางหลวงแผ่นดิน 1 (พหลโยธิน) ถึงจังหวัดสระบุรี รวมระยะทางประมาณ 65 กิโลเมตร

- รถโดยสารประจำทางไม่ปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งสระบุรี ตั้งแต่เวลา 06.00 - 18.00 น. ออกจาก

อยุธยา (บริเวณตลาดเจ้าพรหม) ตั้งแต่เวลา 06.00 – 17.30 น.
รถออกทุก ๆ 30 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2.20 ชั่วโมง
อัตราค่าโดยสาร 18 บาท

- รถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ มีขึ้นลงวันละ
หลายขบวน

ร้านอาหาร

(รหัสโทรศัพท์ทางไกล 036)

อำเภอเมือง

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
ภัตตาคาร เกี้ยวอัน ซันตง	สามแยกถนนสุดบรรทัด เขตเทศบาล เมืองสระบุรี 82/2 ถนนสุดบรรทัด	222022 - 9 221502
ภัตตาคาร บุญบันดาล มิวสิครูม	ตำบลปากเพรียว อำเภอเมือง ถนนสุดบรรทัด ถนนสุดบรรทัด	 211090 212424
ช. เลิศรส ภัตตาคาร โรงเตี๊ยม	179/4 ถนนสุดบรรทัด เขตเทศบาลเมืองสระบุรี ถนนพิชัยณรงค์สงคราม เขตเทศบาลเมืองสระบุรี	211279, 222577 222381
น้ำพุ	ถนนมิตรภาพ เขตเทศบาล เมืองสระบุรี	211847
นิวรังแตน	183 - 5 ถนนพหลโยธิน ข้างสระบุรีโบลว เขตเทศบาล เมืองสระบุรี	211847 211847
ชาวดง	ถนนพหลโยธิน ใกล้สระบุรีโบลว เขตเทศบาลเมืองสระบุรี (ด้านหลังร้านนิวรังแตน)	

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
γγγγγγ	ถนนพิชัยณรงค์สงคราม เขตเทศบาล เมืองสระบุรี	222346
γγγγγγ	ริมถนนพิชัยณรงค์สงคราม เขตเทศบาลเมืองสระบุรี	
สวนอาหาร คร้ว	209/2 ถนนพหลโยธิน	221477
แม่บุญเรือง		
ห้องอาหาร	ถนนพิชัยณรงค์สงคราม	223622
กลับเงิน		
คันทรี่ผับ	ถนนสุตบรรทัด	222587
เดอะเลิฟ-	ถนนสุตบรรทัด	221793
เวอร์ผับ		
แคทลียาผับ	ถนนสุตบรรทัด	221793
คอนทราสต์	ถนนสุตบรรทัด	
เพจ		
สุกี้แพะตุ๋น	246 หมู่ 7 ตำบลหน้าพระลาน	266466
จ๊ะเอ๋	16/8 ถนนเทศบาล 4 ตำบลปากเพรียว	221770
ชวาลา	173/28 ถนนสุตบรรทัด ตำบลปากเพรียว	221581
แนนซี่-	82 ถนนสุตบรรทัด	
แมมเบอร์-	ตำบลปากเพรียว	
คลับ		
ระบุรีโบล์ว	207 ถนนพหลโยธิน ตำบลปากเพรียว	
ยิ้มยิ้มโอชา	441-3 ข้างทางรถไฟ ถนนพหลโยธิน	211200
บัวขาว	สามแยกทางเข้าโรงพยาบาล สระบุรี เขตเทศบาลเมืองสระบุรี	

อำเภอพระพุทธบาท

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
สุกีนน้อย	41/1 ถนนพหลโยธิน อำเภอพระพุทธบาท	267087

อำเภอพระพุทธบาท

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
มวกเหล็ก สเติร์กเฮาส์	67/11-12 ถนนมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก (ตรงข้ามองค์การส่งเสริม กิจการโคนมแห่งประเทศไทย)	341011, 341731
ครูด้อย	ริมถนนมิตรภาพ กม.134- 135 อำเภอมวกเหล็ก	341248, 341820 - 1

อำเภอหนองแค

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
หินกอง โกชนา	68 ถนนพหลโยธิน อำเภอหนองแค	371585
■มบัติ	8/2 ถนนพหลโยธิน อำเภอหนองแค	371550
สายเส้น	ตรงข้ามหมู่บ้านอยู่สบาย ตำบลโคกแย้ อำเภอหนองแค	

อำเภอแก่งคอย

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
อรัญ แก่งคอย	5 ถนนมิตรภาพ (จากสระบุรี - นครราชสีมา อยู่ฝั่งซ้าย) ก่อนถึงทางแยกเข้าอำเภอแก่งคอย	244004
มิตรภาพ- ดำรง	ถนนมิตรภาพ (จากสระบุรี - นครราชสีมา อยู่ฝั่งขวา) เยื้องกับโรงงานบริษัทฟูรุกว่า เมืททล จำกัด	

อำเภอเสนาห์

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
ร้าน เกี่ยวกรอบ เสนาห์ ครัวเสนาห์	ถนนหลวงบริบูรณ์ อำเภอเสนาห์ ถนนพิชัยณรงค์สงคราม อำเภอเสนาห์ (สี่แยกโรงเรียนเสนาห์ “วิมลวิทยานุกูล”)	
■วนอาหาร เขียวสวย	ถนนสายท่าลาน - สระบุรี อำเภอเสนาห์	

อำเภอดอนพุด

ชื่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์
จริงใจ	41 หมู่ 2 ถนนโพธิ์พระยา - ท่าเรือ อำเภอดอนพุด	395115

โรงแรมที่พัก

(รหัสทางไกล 036)

ชื่อ	ที่อยู่
อำเภอเมือง	
โรงแรมสระบุรีอินน์	112 หมู่ 2 ถนนมิตรภาพ
โรงแรมเมืองเพรียวอินน์	12 ถนนเทศบาลสาย 6
โรงแรมทรัพย์รุ่งเรือง	171 - 3 ถนนพหลโยธิน
โรงแรมเกี้ยวอัน	273 - 285 ถนนพหลโยธิน
สระบุรีไฮเต็ล	478 ถนนสุดบรรทัด
แสงไทยวิลล่า	211 ถนนสุดบรรทัด
แสนสุข	194 ถนนพหลโยธิน
ถนนอมทรง	1210 ถนนพระเจริญ
อีจวัน	241 ถนนพิชัยณรงค์สงคราม
อำเภอมวกเหล็ก	
ไร่กุสุมา	7 กิโลเมตรจากน้ำตกมวกเหล็ก
■ววกเหล็กสเด็กเฮาส์รีสอร์ท	ห่างจากอำเภอมวกเหล็ก ประมาณ 1.5 กิโลเมตร
มวกเหล็กแคมป์ปิ้ง	ห่างจากอำเภอมวกเหล็ก ประมาณ 3 กิโลเมตร
เทพประทานปาร์ควิว	ถนนมิตรภาพ กม.138
สายธารแวลเลย์รีสอร์ท	ห่างจากอำเภอมวกเหล็ก ประมาณ 4 กิโลเมตร

จำนวนห้อง	ราคา	โทรศัพท์
114	1,400 - 2,800	223635, 212492 - 3, 212702 - 3
80	470 - 800	222059
108	190 - 750	222206 - 8 108
250	170 - 600	222022 - 9
85	170 - 650	211500, 211646, 211861, 314592
20	100 - 300	212115
117	150 - 270	221638, 211104
10	120 - 200	2111196
22	100 - 180	222575
ห้องพัก 14	450 - 700	341495 (จองที่พักในกรุงเทพฯ
บังกาโล 8	900 - 3,800	โทร. 5261659, 5691591)
9	300 - 3,000	341238
28	300 - 3,000	341027
บ้านพักและ		(02) 5215702, 5212396
บังกาโล		โทรสาร (02) 2511619
ค่ายลูกเสือ	500 - 3,500	341299 (จองที่พักในกรุงเทพฯ
16	500 - 1,500	โทร. (02) 5738782)

ชื่อ	ที่อยู่
ฟอเรส ฮิลล์ คันทรีคลับ	ถนนมิตรภาพ
ค่ายเพชรรัตน์	ถนนมิตรภาพ กม.136
ปาร์คฮิลล์	ห่างจากอำเภอฉวางเหล็ก 1 กิโลเมตร (ถนนสายอำเภอ) ฉวางเหล็ก-กิ่งอำเภอวังม่วง)
ไร่พนาวลัย	177 หมู่ 2 (ห่างจาก อำเภอฉวางเหล็ก 7 กิโลเมตร ก่อนถึงน้ำตกเจ็ดสาวน้อย)
ไร่ริมธาร	ห่างจากอำเภอฉวางเหล็ก 4.5 กิโลเมตร
เหมือนฝัน	หมู่ที่ 1 ตำบลซับนุ่น อำเภอฉวางเหล็ก
อำเภอแก่งคอย สุภาลัยป่าสัก รีสอร์ท	ถนนอดิเรกสาร (ริมแม่น้ำป่าสัก)
ไร่หว่านสนธิ รีสอร์ท	ตำบลท่ามะปราง (ห่างจาก อำเภอแก่งคอย 20 กิโลเมตร ตามถนนสายแก่งคอย-บ้านนา)
ศิริพร ไถยนิยม	421 - 5 ถนนเลียบสันติสุข 376 - 8 ถนนเลียบสันติสุข
อำเภอพระพุทธบาท สุขสันต์ ธานีทรโฮเต็ล ทวีทรัพย์ สุขสันต์	216/1 หมู่ 12 ตำบลธารเกษม 45 ถนนพหลโยธิน 98 ถนนมรรคาประสิทธิ์ 64/1 ถนนพหลโยธิน
อำเภอหนองแค โรงแรมเป็นสุข	25 หมู่ 5 ถนนพหลโยธิน ตำบลไผ่ด้า

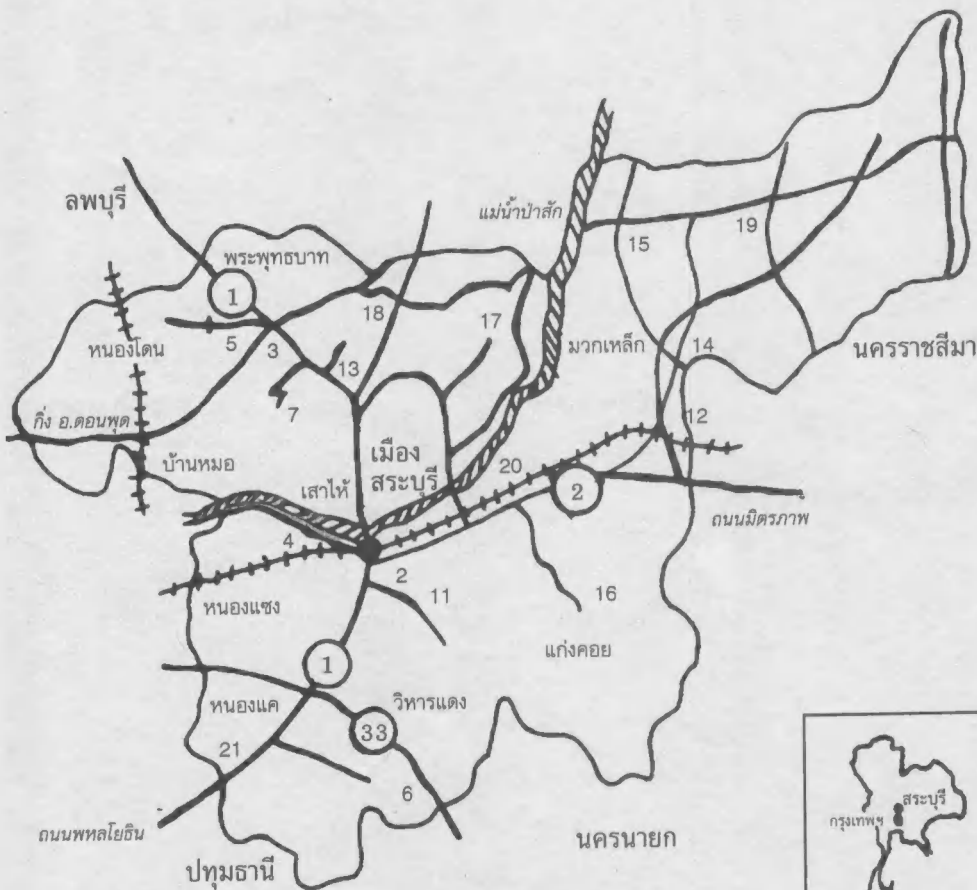
จำนวนห้อง	ราคา	โทรศัพท์
79	2,000 - 4,000	341911, 341914 (จองที่พัก ในกรุงเทพฯ โทร. (02) 3195257-8)
10	400 - 2,200	241530 (จองที่พักในกรุงเทพฯ โทร. (02) 5883689, 5882546)
มีร้านอาหาร และบังกาโล	500 - 3,000	341325
บ้านพักและ บังกาโล	500 - 3,000	(01) 9196348
14	500 - 3,000	341209 (จองที่พักในกรุงเทพฯ โทร. (02) 5738782)
บ้านพักและ บังกาโล	500 - 3,000	
84	2,200	222066 (จองที่พักในกรุงเทพฯ โทร. (02) 2602223 - 7)
บ้านพักและ บังกาโล	800	211333
18	80 - 160	244082
10	60 - 120	244185
15	100 - 200	266815
45	100 - 200	266088
13	60 - 120	266108
10	60 - 120	266527

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ ในจังหวัดสระบุรี

(รหัสโทรศัพท์ทางไกล 036)

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง	211231, 211011
โรงพยาบาลสระบุรี	211008, 211624, 211950 - 1
ขนส่งจังหวัด	211436, 211838, 211818
สถานีขนส่งจังหวัด	211616
สถานีรถไฟ	211091
ศาลากลางจังหวัด	211025, 222021, 212366
ที่ทำการไปรษณีย์	221612, 222518 - 21, 211001
ตำรวจท่องเที่ยว (พระนครศรีอยุธยา)	(035) 242352
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	211083, 221428, 212144, 211102, 221226
ธนาคารกรุงไทย จำกัด	211278, 21733, 222700, 222093 - 5
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด	211438 - 9, 221132 - 3
ธนาคารทหารไทย จำกัด	221429, 222430, 221229, 211145
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด	211994, 222433, 221600, 211996
ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด	211166, 211454
ธนาคารศรีนคร จำกัด	211833 - 4, 222592 - 3
ธนาคารเอเชีย จำกัด	212137 - 8, 221636

แผนที่แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสระบุรี

แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี

1. พระพุทธบาท
2. พระพุทธฉาย
3. บ่อพรรณฉ่างเนื้อ
4. เสาร์งไห้
5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระพุทธบาท
6. เจดีย์พระคุณแม่
7. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก
11. อุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น
12. สวนรุกขชาติมวกเหล็ก
13. สวนพฤกษศาสตร์พุแค
14. น้ำตกมวกเหล็ก
15. น้ำตกเจ็ดสาวน้อย
16. ถ้ำพระโพธิสัตว์
17. ถ้ำพระธาตุเจริณธรรม
18. ถ้ำศรีวิไล
19. ถ้ำดาวเขาแก้ว
20. การล่องแก่งแม่น้ำป่าสัก
21. สวนนกตำบลไผ่ต่ำ

ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน

